

НҮХЭД КУКУРУЗАШАД! Тарилгын эхилтэр гектар бүридэ 30 тонно наг шэбхэ гаргаха, 1—1,5 центнер минеральна үтэгжүүлгэ бэлдэхэ уялгаяа бэелүүлхын түлөө ТЭМСЭГТЫ АЖАЛАЙ ВАХТАДА ЖАГСААД...

БУХЫ ОРОНУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ

37-хи жэлдэ гарана

Бурят УНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй орган

№ 67 (9206)

МАРТЫН

19

СУББОТО

1960 он

Сэн 20 мүнгэн

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

Эзлэ нанарай гараха үеэр хоорботой хоёр тэргэ хой-штагаллан «Беларусь» тракторай комплексно бригады центер Хаяан тосхонно гарха ошонхо үглөө бүри ха-мгаад болонхой. Энэ халдаа Ждановой кукуруза-шад колхозной кукуруза-шад Жамсо Цоктоевой даада тарилгынгаа гар-таа наг шэбхэ зөөжэ байна.

Тус звеногой тракторист Доржи Зандаков хүнгэн гүй-лгэй «Беларусь» трактораа мшынэ наадгүйгөөр, дүүвэн урданан хүдэлгэжэ, үсөөхөн соо 200 гаран тонно аргал шэбхэ зөөгөө. Мүнөө эдэнэр малаа тон зүбөөр эмхидхээд, малад габашагайгаар ажалла-н, үдэр бүри 4—5 эрбесеад, 15—20 тонно наг шэбхэ гаргана. Звеногойхид кукуруза-шага газарта наг шэбхэ гаргаха арбан хоногой, хара тарилгы түсб, график үрдаа та-валд, тэрнээ дүүргэхын түлөө нагаар тэмсэгэ эхилээ.

Нёдондо энэ звеногойхид ку-курузын газарай га бүридэ 15 тонно наг шэбхэ гаргажа үтэг-жүүлээд, хайса ухалаад, та-

рилгын агротехнике наринаар сахжа, га бүригөө 250—300 центнер ногоон эшэ набша хуряагаа хэн.

—Мүнөө жэлдэ хайса үтэг-жүүлхэн 50 гектар газарта ку-куруза квадратно-гнездовой аргаар тариха, га бүригөө 550 центнергээ доошо бэшэ ногоон эшэ набша хуряага зорилго-тойбди. Тээсгэн Кяхтын айма-гай эрхим түрүү кукурузашад Б. Б. Дамнов, Н. И. Дампи-лов гэгшэд манай шотагаар ябахалаа дүй дүршэл тухайгаа хөөрөө үгөөд, хүдэлмэриней хаража, олон хонирхол-той ажгалтануудые хэнэн байна. Бидэншы тэдэнэй дүй дүршэллөө өөлдөө нилээд шухала хэрэгтэй юумэ ойлго-жо, мэдэжэ абаа гэгшэбди,— гэжэ нүхэр Цоктоев хөөрэнэ.

Эндэхи кукурузашад газар-таа хайса нэгшэнэн хуушан аргал шэбхэ эхээр зөөхөө гадна, хаянай тэндээ шинг нойто барихые бэлдэжэ эхи-лээ. Мүн звеногойхид эр-тээнэй тарилгын бухы агро-технике шудалжа, зүб квад-рат гаргажа хурахи оролдо-но.

Ц. Гомбоев.

Торин аймагай «Улан Бургалтай» колхозой кукурузашан Е. Р. Банзарак-таев нёдондо 200 гектар газарай га бү-ригөө 280 центнер ногоон эшэ набша хуряагаа хэн. Энэ жолдэ даажа аба-на газарынгаа га бүригөө 300 цент-нергээ бага башэ ургаса абахар ши-ндэнхой. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Б. Бан-зарактаев.

ХОЁР ОНДООГООР ХАНДАНА

Партийн Баргажанай айкомой, аймгүйсэдомой тогтоолоор тарья-лан, сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаха хара февралын 20-хоо ай-маг дотор сонсохгодоһон байгаа. Тингэээр харын түрүүшын хахад үнгэрбэ.

«Гигант» колхоз (түрүүлэгшэн А. Поздняков, парткомойнъ секре-тарь В. Лыцев) тарьяалан дээрээ аргал шэбхэ гаргаха хүдэлмэри үр-гөөр ябуулжа, кукуруза, хартаа ба-халон кориноплодуудые тарилга-да эмхитэйгээр бэлдэхэ байнай. Тус колхоз хүүүлшын 10 хоног соо 1550 тонно наг шэбхэ поли дээ-рээ гаргаба. Нүхэр Коноваловой хү-тэлбэрлээг тэжээл бэлдэхэлэй звено кукуруза тариха участок дээ-рээ 417 тонно гэхэ гү, али гектар бүридэ 16,5 тонно наг шэбхэ гарга-жа, харааллан түсбөө 60 процент дүүгээ.

Нүхэр Коновалов звеногойгоо хүдэлмэринэ шадмарар эмхидхэ-нэ. Звеногой гэгшүүд тус тустгаа даалгабаритай, хоорондоо мурьса-дэг юм. Энэ звено наг шэбхэ шэ-рэхэдээ мори унаа хайнаар хэрэглэ-нэ. Мүнөө эндэ 8 морин хэрэглэгдэ-жэ байнай.

«Гигант» колхозтой ээргэлэн, тар-ьяан ажал эхэтэй «Звезда» колхоз оршодог юм. Эдэ хоёр колхозуудай тарьяанайшы, сабшалангайшы газ-ар үржэлэнгөө талаар адли, жэл бүри хайнаар үтэгжүүлээд, ухалаад байбал орооно тарьяанай, тэжээлэй ургамалуудай, үбнэ ногооной үндэр баян ургаса абтадаг байна.

Тээд хүүүлшын жэлүүдтэ «Звез-да» колхоздо орооно тарьяанай, тэ-жээлэй ургамалуудай ургаса горь-тойгоор дээшлэнгүй.

1960 ондо «Звезда» колхозой тү-рүүлэгшэ С. Цивилев, партыйна ко-митетэй секретарь П. Бродников болон бусад хүтэлбэрлэгшэд, ороо-но тарьяанай, тэжээлэй ургамалуудай, үбнэ ногооной ургасые эрид дээшлүүлэхэ хэмжээ-ябуул-га баталан абтан аад, мүнөө урда жэлүүдэйгөө алдуе дабтан-ландана. Тус колхоз февралын 20-хоо мартын 1 болотор графикай ёһоор 1500 тонно аргал шэбхэ поли-нууд дээрээ зөөхэ байлан аад, пэг-дэе тонно гаргабагүй. Энээнэй шал-таганинь юм бэ? Эндэ ферма-нүүдэй газар аргал шэбхэ үгы гү, али трактор, машина, мори унаа ду-тана гэсэн үгэ гү? Угы даа, эндэ колхоз хутэлбэрлэгшэдэй, бригадир-нуудай, фермые даашанарай зүг-һөө эмхидхэлэй хүдэлмэри дутанэ, тэдэнэй күшөө сэгэртээ гээд, ханна амархан нуудаг урданайх занша-лынь наад болохоор байна.

О. Раднаев, манай корр.

КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Министрнүүдэй Советтэ

Научна, ухаалан зохиолгын хү-дэлмэринүүдэй, лигатура, искус-ствын зохиолуудай түлөө Ленинскэ шангуудые олгохотой хамта журна-листикын, публицистикын талаар элгээт эхэ зохиолуудай түлөө Лениискэ шангуудые олгохо гэжэ КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министр-нүүдэй Совет тогтообо.

ТЕЛЕГРАММА

СССР Союзай Министрнүүдэй Советтэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущевтэ

Хүндэтэ Никита Сергеевич! Бидэнэртэ, Советскэ Армиин юрын сэрэгшэдтэ Танай хандажа бэшэн эсэгэ ёһоной үгэнүүдые ехээр сэдхэлээ хүдэлгэн, баяр баясалантайгаар уншалан байнабди. Хүшэр хүндэ туршалгын үдэр-нүүдтэ Эхэ ороноо биднэр нэгшые минута мартаагүйбди, Эхэ орондоо инаглан дурладаг дээрэнэ байгаа-линь хүсэнтэй зоримгойгоор тэмсэ-линь. Сэрэгынгээ уялдажа үнэн сэх-ээр хандадаг туладаа совет сэрэг-шэдтэ адли бээе абажа ябахые оролдоһон байнабди.

Мүнөө үсдэ хүсэ шадалаа нэмээ-жэ байнабди, дайшалхы албая хэ-жэ үргэлжлэхын тула Эхэ орондоо шадал наа түргөөр бусахи хүсэ-нэбди гэжэ Таида элидхэнэбди. Хүндэтэ Никита Сергеевич, Та-най хани халуун хүсэлэнгэнтэй тү-лөө ингэжэ харуусанабди: «Совет-скэ Союздаа алба хэнэбди!»

Младша сержант Зиганшин, солдадууд Поплавский, Крючковский, Федотов.

Сан-Франциско город, Караван Лодж-отель, 1960 оной мартын 16.

Кукуруза тарилгада муугаар бэлдэнэ

Кукурузын тарилгада ямарар эмхэ байнат?
Оо, Гэмгүй бэлдэжэ байгданэ!

Ады үдэртэ тариха дүүргэ-дарааланг?...

Саянхүүдээ заһабарилжа мэдүйбди, ханаагаа бу зобогты, энэ эдмэй заһабарилгахда, шэбхэе гаргахадби...

Хэлээртэй болохоодо бира-мудам хэдгээгүй гэжээ ха. Тарилга кукуруза тарихаар абаба?

Юрдаво, э-э-эн... хорёод гектар.
Тээд нёдондо хэдэ гектарта малаа хэн хаб?

150...

„Хүнгэн кавалерин“ отрядихидэй шалгахда

түсхай хаалта барижа дүүргүүтэй байна. Тарбагатайн кукурузашан Г. Калининэй звеногойхид тарил-гынгаа бухы газарта саһа тогтоо-гоод, хүсэд хүрэхөөр шэбхэ тэндэ гаргаад байнай. Газара тарилга-да бэлдэхэ гэжээ ехэ хүдэлмэриний эхин. Кукуруза зүбөөр тариха, хай-наар ургуулаха, агротехнике шудал-жа гэжээ шухала гэжэ энэ звеногой гэгшүүд мэдэрнэ.

Гэхэтэй хамта кукурузын тарил-гада мууса бэлдэжэ байлан ушар эндэ тэндэ тохёолдоно. Олохон кол-хозуудта кукурузашадай звеноууд ёһын тэдэй эмхидхэгдэнэй. Жэ-шээлэн абахалаа, «Улаан Оронгоо» колхоздо звено эмхидхэгдэн нэр-рэтэй аад лэ, элдүүлхэ газарын даалгагдаагүй. Звеногойн гэгшүүд ямар техникэ, зэбсгүүдые хэр-эглэхээ, ямар ургамал тарихагаа хайса элиүүлээдүй бай-ха юм. XXI партсездын, Карл Марксын нэрэмжэтэ (Сэлэнгэ) колхозуудта тус бүригөө гектар бүхэндэ нэгэ-нэгэ тонно шэбхэ гаргагдан байна. «Коммунизм» (Иволга), Калининэй нэрэмжэтэ (Бичура) колхозууд шэбхэ гаргажа эхилээдүй, шубуунай аргал, үнэх-эше суглуулаагүй шуу.

Хэнэишы мэдлээр машина, тех-никэ сэг соон хайса заһабарилаа наа, хабарай тарилгын хүдэлмэри амжалтатгайгаар бөлүүдлэхэ ха юм. Гэхэ зуура машина, зэбсгүү-дые заһабарила хэрэгтэ республи-кын зарим колхозууд хайша хэрэ-гээр хандана. Кяхтын Куйбышевэй нэрэмжэтэ колхоздо наа хоёр тра-ктор «заһабарилгагдажа» гараһан аад, түрүүшын 10-аад километр ябаад эбдэршоо. Энэ шухала хэрэг-тэ нимэрхүүгээр хандаха болоо наа, хабарай тарилга унжагайрха боло-но.

Прибайкалин, Сэлэнгын аймагай колхозууд машина, техникэ заһа-барилха хүдэлмэри аали ношоор ябуулна.

Үржэлтэй наин газарта агротех-никын заабарин ёһоор тарилга хээд, ургасын хойноһоо оролдо-сотойгоор харуунаалаад байбал, баян ургаса сохом абтаха. Зүгөөр эдэ бүгэдые бодото дээрэн ойлго-жо абахын тулада түрүүшүүлэй, дүй дүршэлтэй танилсаха, агротехникэ шудалжа хэрэгтэй болоно. «Хүнгэн кавалерин» отрядууд кукурузаша-дай ямарар хуралсажа байһаниие шалгаад, горьтой дутагдануудые элиүүлбэ. Сталиной, Доржи Бан-заровой (Зэлэ), Свердловской нэрэм-жэтэ, «Красный Октябрь» (Тори), «Гигант», Ленинэй нэрэмжэтэ (Бар-гажан) колхозуудта кукурузашадай хуралсал биратайгаар эмхидхэгдэ-гүй байба. Гектар бүхэнэй 300 цент-нер ногоон набша ургуулжа уялгаяа

эдэнэр мартаа гэжэ гү? Тэндэхи кукуруза ургуулагшадай звеноуудай гэгшүүдтэй ябажа хөөрөлдэхэдэ, нэгэнниншы кукурузын агро-техникэ мэдэнгүй. Харин Сэлэнгын аймагда агроклубай ажан хайнаар табигданхай, кукурузашад тэндэ үе-үе болоод лэ хуралсана, түрүү дүй дүршэлтэй бодото ажал дээрэн та-нилсана.

«Хүнгэн кавалерин» отрядуудта хабаадагшад, хамта 200 гаран хүн, республикын 15 аймагуудаар ябажа шалгаба. Тинхэ зуура звеноуудые эмхидхэхэ, ажал хүдэлмэри ябуул-жа тушаа кукурузашадай туһал-лажа хүрөө. Колхозуудай правле-нини суглаан дээрэ, парти-ин айкомой бюродо элиүүлэгдэ-дөөн дутагданууд тухай зүбшэн хэлсэгдээ. Мүнөө республика дот-тор кукуруза ургуулагшадай, залуу-шуулай 120-оод звено эмхидхэгдээд байна. Эдэнэр 15 мянган гектарта кукуруза тариха ургуулжа юм. Энэ звеногойхид гектар бүригөө дунда зэргөөр 300 центнергээ доошо бэшэ ногоон набша абахар шиндэнхэй.

А. Рубцов,
«Хүнгэн кавалерин» обастной штабай начальник.
О. Фёдоров.

ПРОФСОЮЗУУДАЙ ОБЛАСТНОЙ VI КОНФЕРЕНЦИИ

Мартын 17—18-най үдэрнүүдтэ Соведадүй хоёрдохой байшанда профсоюзудай областной VI-дахи конференци болобо. Конференци дээрэ профсоюзудай областной Со-ведэй, областной шалгалтын ком-иссын тоосоото элидхэнүүд зүбшэн хэлсэгдэжэ, профсоюзудай област-ной Советтэй президиум, шалгалтын комисси шэнээр хунгагдаба.

Республикын профсоюзудай ор-

ганизацинуудай ажал хүдэлмэринин тоосоото элидхэл облпрофсоведтэй түрүүлэгшэ нүхэр В. И. Шевченко, областной профсоюзудай шалгал-тын комиссинин тоосоото элидхэл тус комиссинин түрүүлэгшэ нүхэр А. Ф. Чемакин гэгшэд хээ. Элидхэлэй һүү-лээр үгэ хэлэлгэн эхилбэ.

Урлан нарижуулга, ухаалан зо-хёолго дэлгэрүүлхэ, нэбтэрүүлхэ бүлгэмэй түрүүлэгшэ нүхэр Блинв

АРКТИКАДА ТАМАРЖА ЯБАНА „Хойто Полюс“ станцинуудай начальнигууд эрлэхэг зоригтой дүрбэн солдадта амаршалга эльгээбэ

Хойто Арктикада тамаржа яба-нан советскэ станцинуудай началь-нигууд эрлэхэг зоригтэй дүрбэн совет солдадуудта нимэ амаршалга эльгээһэн байна:

«Хойто полюс» гэжэ станцинуудта тамаржа ябагдадай үмэнхэе таан-дэше халуунаар амариаллабди. Та нүхэд ёһотойл эрлэхэг зоригтой байһанаа элиүүлхэн, совет хүнүүд-тэл адли туйлай эхэ бэрхшээлнүү-дые дабалгын, тэсбэрлэй, хатуу

АЗИ, АФРИКЫН ОРОНУУДАЙ ХАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЫН СОВЕТСКЭ КОМИТЕДТЭ

Ази, Африкын оронуудай хана-лаа нэгдэлгын комитетдэ 1960 оной мартын 17-до зүблөөн болобо. Ара-дуудай хани барисаанай универси-тет эмхидхэхэ тушаа асуудалнууд тэрэ зүблөөн дээрэ харагдан байна.

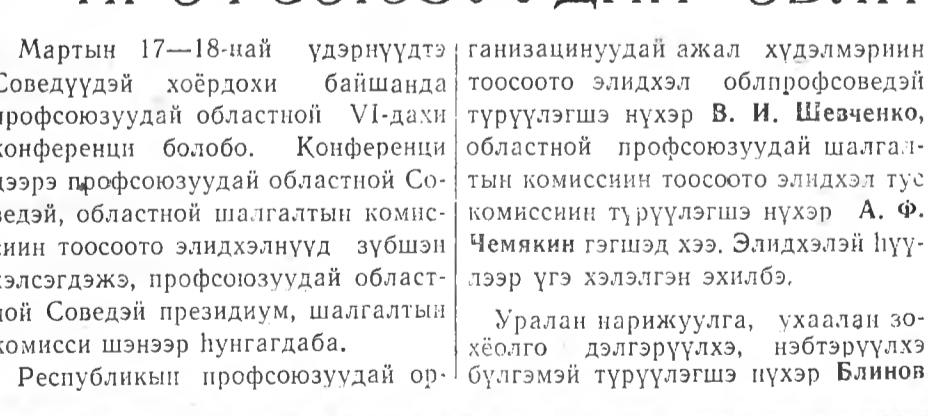
Зүблөөн дээрэ үгэ хэлэһэн элитэ эрдэмтэд, нитын ажал-ябуулагшад — академик Е. М. Жуков, СССР-эй Наукануудай академиин гэгшүүн корреспондент Б. Г. Гафуров, тех-ническэ эрдэм ухаанай доктор про-фессор С. В. Румяшев, тухын эр-дэм ухаанай доктор И. И. Потехин, уран зохиолош А. В. Софронов, мүн бусад хүнүүд арадуудай хани барисаанай университет эмхидхэхэ, 1960 ондо университетдэ абаха дүрим зо-

хёохо тушаа асуудалнуудаар хана-лаа хэлэһэн байна.

Москвада арадуудай хани барисаанай университет байгуулаха тухай Советскэ правительствын хани хайхан шиндэхбэрине Ази, Афри-кын, Латин Америкын арадууд эхээр хайшаһан байна гэжэ зүб-лөөндэ хабаадагшад тэмдэглээ.

Ази, Африкын оронуудай хана-лаа нэгдэлгын советскэ комитетдэ, университет байгуулгын талаар бусадшы организацинуудай нэрэ дээрэ арадуудай хани барисаанай университетдэ орохо тухай асууда-лаар олон тоото бэшгүүд, гуйлга, мэдүүлгэнүүд орожо үргэлжлөөр. Тээд бэшгэ, мэдүүлгэнүүд байгуу-лагдажа байхан университеттэй Со-ведтэ дамжуулан үгтэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: конференци сал соо, Облпрофсоведтэй түрүүлэгшэ нүхэр

Шевченко элидхэл хэжэ байна. Л. Хайдуровай фото.

СУВНУУДАЙ АЖАЛ ХҮДЭЛМЭРИНЭЙ ХУРАМТАЙ, БАТА НЭГЭДЭЛТЭЙ БАЙНАТ, ҮЛҮГЭР ЖЭШЭ ХАРУУЛАТ.

Таанадай гарые шангаар адхана-бди. Эхэ орондоо түргөөр бусажа ерхыстнай хүсээнэбди.

Советскэ Союзай Герой, геогра-фин эрдэм ухаанай доктор М. М. Семоз, Социалистическэ Ажлэй Герой А. Ф. Трешников, В. М. Дри-акский, В. С. Антонов, А. Л. Соколов, В. А. Ведерников, Н. А. Белов, С. Т. Серлапов, К. А. Сычев:

хёохо тушаа асуудалнуудаар хана-лаа хэлэһэн байна.

Москвада арадуудай хани барисаанай университет байгуулаха тухай Советскэ правительствын хани хайхан шиндэхбэрине Ази, Афри-кын, Латин Америкын арадууд эхээр хайшаһан байна гэжэ зүб-лөөндэ хабаадагшад тэмдэглээ.

Ази, Африкын оронуудай хана-лаа нэгдэлгын советскэ комитетдэ, университет байгуулгын талаар бусадшы организацинуудай нэрэ дээрэ арадуудай хани барисаанай университетдэ орохо тухай асууда-лаар олон тоото бэшгүүд, гуйлга, мэдүүлгэнүүд орожо үргэлжлөөр. Тээд бэшгэ, мэдүүлгэнүүд байгуу-лагдажа байхан университеттэй Со-ведтэ дамжуулан үгтэхэ юм.

Эмэтэ тэжээл—тарьялангай ха-кукуруза тушаа ингэжэ анхар-и абадал эрид буруушагдаха гана. Юрдаво хараад үзээд даа, мөншэ, гектар бүхэнгөө дунда дээр 10 центнер зелёнко абтанан аба даа, ондоогоор хэлэхэдэ, мөншэ гектарнаа тэжээлэй мянган центнер абтан болоно. Харин тий-ш кукурузын гектар бүхэнгөө дээрээ 200 центнер ногоон эшэ абабал, тэжээлэй 4 мянган центнер бэлдэхэгдэхэ байна. Энэ тушаа зелёнкин хайнаар урбан-н хараада абагдаа. Республи-куудта кукурузашад нүхэд Дам-нов, Шагинев, Жанаев гэгшэдэй эмхидхэл харахада, Бурят орондоо дээр 500—1000 центнер, дээш-шэ кукурузын ногоон набша аба-дууран арга боломжо бии. Тин-хэ болохоороо кукуруза тариха-ашагтай олзотой ха юм даа.

Түрүү аажынуудта кукурузаша-дай звеноууд кукурузын тарил-гын нийнэй бэлдэжэ эхилэнхэй. Н. Дампиловой звеногойхид энэ гектар бүхэнгөө дунда зэр-гээр мянган центнер ногоон набша абадан түлөө тэмсэнэ. Тэдэнэр мянган тонно наг шэбхэ по-гоо гаргаад, газараа ухалхаяа

Облпрофсоведтэй тоосоото элидхэл зүбшэн хэлсэгдээ республикын Элүүрые хамгаалгын министр нүхэр Бянова, профсоюзудай областной Советтэй ревизор нүхэр Брянский, ВЛКСМ-эй Бурядай обкомой секре-тарь нүхэр Овчиров болон бусад ха-баадагша.

НИИТЭ ЗОНОЙ НҮЛӨӨНЬ ТҮЙЛАЙ ЕХЭ ХҮСЭТЭЙ

Мүнөө үед демократие саг үргэлж үргэлжээ, ажахын, културна байгууллаагын хүтэлбэрлэх, нийтийн хэрэгтэй ударидах асуудалдаа бүх ажалшадые хабаадуулж гэсэн социалистическ гүрэн түрне хүжөөлгын гол шүтлэг мүн болоо гэж КПСС-эй түүхэтэ XXI съезд тэмдэглээн юм.

КПСС-эй XXI съездын хараалхай ёноор, манай орон дотро коммунистическ байгуулалтын асар програм багтүүлхын тула совет хүнүүдье хүмүүжүүлжэ тушаа бүх хүдэлмэрини саашадан хайжаруула, тэднэрий ушар ёно мэдэргын, эдэбинисн дээшлүүлжэ, олониты хүндэлдэг, ажалда дуратай, нийтийн хэрэгтэ харюусалгагайгаар хандадаг, коммунистическ үзэл сурталтай үндэр дээдэ ёно гурим саг үргэлжэ хүндэлдэг шэнэ хүнүүдье хүмүүжүүлжэ гэшиэ угаа шухала байна.

Гүрнэй органуудай бэлүүлдэг олохон уялганууды нийтийн организацинуудай мэдэлдэ үгөөд байһан мүнөө үедэ олониты коммунистическ ёноор хүмүүжүүлжэ, нийтийн гурим сахиха, ажалшадай эрх хамгаалха, олонитын дунда таагүй аяг ааша гаргахадые хорихо хэрэгтэ ажалшад өһэдөө ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй.

Совет хүнүүдэй олонитын коммунистическ байгуулалтын элдэб һалбаринуудта эршэ зоригтойгоор ажаллана, нийтийн үйлдэ харюусалгагайгаар хандаа, совет хуулинууды наринаар сахина. Гэхэ зуура ажабайдалда таагүй аяг ааша гаргадаг, нийтийн гурим эбдэдэ, элдэб гэм хэдэг хүнүүд манай дунда үшөөл бии байһаар. Тимэ аяг ааша гаргадаг хүнүүд совет хүнүүдэй эмгаланар ажабууха, ажаллахан наад ушаруула. Гэбшье тимэ хүнүүдье захиргаанай гү, али хуулийн харюусалгада заатагүй хабаадууланай хэрэггүй байдаг, зарим ушарта тимэ хүнүүд олонитын шүүмжэлэй ашаар заһардаг юм. Юуб гэхэдэ, манай олониты хүн бүхэнийн хуби заае шиндхэлгэдэ анхаралтайгаар хандадаг ха юм. Тимэ хэдэ алдуу хэжэ, буруу замда оронон хүнүүдье хүмүүжүүлжэ, зүб замда гарахадан тэднэртэ тухалха гэшиэ гүрэн түрүн удхашанартай хэрэг болоно.

Олонитэдэ ехэ аюул тохёолдуулар бэшэ тимэ эмзэтэдэе республикнай арайда сүүдүүд эхэнх ушарта шангаар хээхээхэ боло. Гэм хэгшэдэе зан заларуулха лагерьнуудта эльбэргүйгөөр, ажалшадай гуйлтар нийтийн организацинуудай мэдэлдэ үгэжэ, хүмүүжүүлжэ гэгэн тимэ шиндхээринүүдье арайда сүүдүүд олоор гаргадаг болоно байна. Гэм хэгшэдэ нигэжэ нийтийн хүсөөр нүлөөлхэ гэшиэ хүмүүжүүлжэ ехэ удхашанартай байна. Иимэ арга гэгшэлээнэй ашаар хүнүүд заһарна гэжэ дүй дүршэл гэршэлэн харуула.

Погтуугаар хулиган ааша гаргаһан Ц.Д. Г. Доржиевы гэмнэлэн хэрэг Яруунын аймагай арайда сүүдэй үзэмжэдэ 1959 оной сентябрьда оронон юм. Доржиевай тэдхэмжэдэ бага наһатай хубуэнийн, үндэр наһатай эсэгын бии байһы хараадаа абажа, «Победа» колхозой правлени, партийна организаци гэм хэгшэ хэгшэлтэе нэгэ бага зөөлөрүүлжэ, тэрэнине колхоздо дамжуулан үгэжэ, хүмүүжүүлжынь арайда сүүдэт хандаһан байгаа. Сүүд энэ гуйлтынь хангажа, Доржиевы зан заларуула ажалда нэгэ жэлэй турша соо хүдэлүүлжэ шиндхээрин бэри баталан абаа бэлэй. Нүхэр Доржиев мүнөө үедэ колхозой ферм дээрэ үнэн сэхээр ажаллана, нийтийн гурим хазагайруулхаяа боло. Колхозой правленин гуйлтаар арайда сүүд нүхэр Доржиевы хэгшэлтээнэ сүлөөлэн байна.

Үшөө нэгэ имэ жэшээ харуула. Байгша оной январь һарада республикын Хүдөө ажахын министрствын газар эхэмжэлгын управленин шофер Воробьев автобуулай байдаг газарта эржэ, погтуугаар хүнүүдтэ халданан, элдэб муурай үгүүдээр тэднэри харааһан байгаа. Милицин органууд имэ хулиган ааша гаргаһа-

А. ЦЫРЕМПИЛОН, БурАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй шүрүүлэгшэ

найнь түлөө Воробьевы харюусалгада хабаадуула асуудал табинан юм. Октябрьска районий 1-дхи участогай арадай сүүд Воробьевой хэрэгте газар эхэмжэлгын управленин хүдэлмэрилгшэдэй дунда зүбшэн хэлсэлгэдэ табиха гэжэ шийдээ бэлэй. Воробьев өөрингөө хүдэлмэрилгшэдэй үмэнэ гэмэ мэдэрхэ баатай болоо һэн. Воробьевой таагүй аашы буруушаажа, суглаанда 14 хүн үгэ хэлэһэн юм. Воробьев өөрингөө зэмис хайнаар ойлгожэ, таагүй ааша гаргаһанайнь түлөө хүдэлмэрилгшэ управленин гуйлтынь үгэжэ шийдээ бэлэй. Воробьев коллективэйнгэ этиглэй найдабарине харюулжа байна.

Гэхэ зуура гэм зэмэ хэһэн хүнүүдье аршалан хамгаалха асуудалда нийтийн зарим организацинууд харюусалгагүйгөөр халдадаг байна. Жэшэнь, «Бурстрой» трестын 2-дох барилгын управленин хүдэлмэрилшэн Н. С. Готов урдан хуулийн харюусалгада 5 хандал хабаадуулагдашье, хүнине тонохо үедөө хүсэ хэрэглэһэн байгаа. Тингээд барилгын управленин профсоюзай нотагай комитет Готовой хэрэгте коллективэйнь үзэмжэдэ дамжуулан үгэхье гуйла зуураа, тэрэнине магтажа бэшэг бэшэһэн байгаа. Арайда сүүд тэрэ гуйлтынь буруушаажа, Готовые ехэ гэм хэһэнэйнь түлөө шангаар хэгшэһэн юм.

Республикнай нийтийн олохон организацинууд, ажалшадай коллективүүд гэм хэгшэдэе зан заларуулаха, хүмүүжүүлжэ тушаа нилээд ехэ ажал хэне. Арайда дружинануудай, мүн олонитын бусадшы организацинуудай эдэбхитэйгээр ажаллахын хажуугаар, предпринятиуд, эмхи зургаануудта, республикын колхозууд болоо совхозуудта нүхэдэй сүүдүүд байгуулагдаа, амжалтатайгаар хүдэлнэ. Мүнөө үедэ 430 гаран тимэ сүүд тоологдоно.

Нүхэдэй сүүдүүдэй угаа ехэ хүмүүжүүлжэ удхашанартай байһынь олон тоото-жэшээнууд гэршэлэн харуула.

ПВЗ-гэй вагон хабаруулгын цехын слесарь В. А. Рovensкий муу аяг ааша гаргадаг: саг үргэлжэ архандаг, шууга татадаг, һамгаая наһадаг байһан юм. Салин хүлэһэ гэр бүлэдөө үгэдэггүй байгаа. Һамганин арайда сүүдтэ хандаха баатай боложо, хубуүүгэ тэгжэе хүн тула Рovensкий гэгшээ алиммент нэхээ тухай мэдүүлгэ бариһан юм. Арайда сүүд энэ гуйлтынь хангажа, Рovensкий гэгшын таагүй абага зан гаргаһан тухай хэрэгте цехын нүхэдэй сүүд хаража, тэндэ 300 гаран хүн байлһан байна.

Рovensкийн таагүй ааша гаргаһаа мэлээхы ололдон юм. Гэбшье нүхэдэй сүүдэй гэнүүд, мүн хүдэлмэришэд Рovensкий гэгшын муу мууухай аашы шангаар шүүмжэлээд, тэрэнине ажаллаһан сүлөөлжэ тухай асуудалые цехын захиргаанай үмэнэ табиха гэгэн дурдалх оруулаа һэн. Хүдэлмэришэ коллективэй нүлөөнине туйлай ехэ байжа, Рovensкий гэгшэ гэмээ хүсэд мэдэрээд, намайэ хүлсыт гэжэ хүдэлмэришэдтэ, һамгандаа хандаһан байгаа. Рovensкий гэгшын гэр бүлнхид мүнөө үедэ эбтэйгээр ажаһууна, өөрөө зоводтоо хайнаар ажаллана. Нүхэрэйнгөө зүб замда гаража, гэр бүлэ соогоо эбтэйгээр ажаһуулахын коллективын нигэжэ тухалһан байна.

Нийтийн гурим журамда таагүй аяг ааша гаргаһадай хэрэгте нүхэдэй сүүдтэ гү, али ажалшадай суглаануудта хаража үзэхэ, тэдэндэ бүхы коллективны хабаадуулаха гэшиэ гэм хэгшэдтэ, мүн бусадшы хүнүүдтэ туйлай ехэ хүмүүжүүлжэ нүлөө үзүүлдэг, хүсэд хайнаар хүмүүжээгүй зарим хүнүүдье эл-

дэб гэм зэмэ хэжэ ябадалһаань хэргылдэг байна гэжэ дээрэ дурсагдана жэшээнуудһээ элээр харагдана.

Гурим журам сахиха тушаа гүрнэй органуудай зарим уялганууды нийтийн организацинуудта дамжуулан үгэхтэй дашарамдуулан, нутагай Советүүдэй, мүн тэдэнэй гүйсэдхэхы органуудай үүргы саг үргэлжэ дээшлүүлжэ шухала байна. Тэдэ органууд нийтийн организацинуудта түшэглэхэ, тэдэнэй ажал-ябуулгада саг үргэлжэ тухалха уялгатай.

Социалистическё ёно журам хүн бүхэний наринаар сахихын тула бодото хэмжээнүүдые абаха шухала. Тимэ хэмжээ абахадаа ажалшадта ойлгуулха хэрэгтэй.

Ажалшадай депутатуудай аймагай, районно Советүүдэй гүйсэдкоммуудай дэргэдэй захиргаанай комиссинууд, тэршэлэн республикын гүрнэй бусадшы органууд гэм зэмэ хэлгыгэ хэрэгтэ тушаа ехэ ажал хэне.

Гэхэтэй хамта захиргаанай олохон органууд хүмүүжүүлгын хүдэлмэрини хайжаруула, олониттэй холбоо барисаагаа бэхжүүлжэ тушаа КПСС-эй XXI съездын шийдхээринүүдье удаанар бэлүүллэ, нийтийн организацинуудтай холбоо барисаагүйгөөр ажаллана, тингээжэ социалистическё хуули ёһые ехээр хазгайруулна. Жэшэнь, Улан-Удэ городой захиргаанай комиссинууд, милицин органууд, элдэб инспекцинууд болоо зургаанууд 1959 оной туршала хэлэн олон хүнине харюусалгада хабаадуулан байна. Аймгуйсэдкоммуудай дэргэдэхы захиргаанай комиссинууд ажал-ябуулгада илангаая ехэ алдуу дутуунууды гаргада байна. Тэднэр ажалшадые хүмүүжүүлхын, гэм зэмэ хэлгэлжэ хэрэгтэ орондо эрхтэдэй али ээргээр гэм зэмэ хэһынь хараада абангүйгөөр хэгшээлтэн хэмжээнүүды абадаг байна. Һануулга хэдэ орхохо хэмжээнүүдые комиссинууд тон багаар абана. Жэшэнь, комиссинуудай зүгһөө харюусалгада хабаадуулагдаһан гражданинуудай оройдоол дүрбэнэй нэгэ хубинь үнгэржэ жэлэй туршала һануулга абаһан байна. Бусадын яла түлөө, зан заларуулха хүдэлмэридэ хабаадуулагдаба.

Нийтийн организацинуудтай, ажалшадай коллективүүдтэй захиргаанай комиссинуудай холбоо барисаагүйгөөр хүдэлдэг, нийтийн гуримда таагүй ааша гаргах ябадалһаа хүнүүдье хэрэгтэ хүдэлмэри муугаар эрхилдэг ушарые ямар баримтанууд гэршэлжэ гэхэдэ, Железнодорожно райгуйсэдкомжэй дэргэдэй захиргаанай комисси гэм хэгшэдэй хэрэгте ажал дээрэнь хаража үзэхын тула предпринтинуудта бүхэл жэлэй турша соо оройдоол 3 дахин олохон байна. Советскэ, Октябрьска райгуйсэдкоммуудай дэргэдэхы комиссинууд гэм хэгшэдэй хэрэгүүды харахаая предпринтинуудта нэгшые ошоогүй. Захиргаанай комиссинууд хүнүүдэй гэм зэмэ хэһэн тухай бэшгүүдые нийтийн организацинуудта, предпринтинуудай, эмхи зургаануудай хүтэлбэрлэгшэдтэ эльбээдэггүй шахуу байна. Районно Советүүдэй гүйсэдкоммууд энэ нийн түлөө сэхэ эмзэтэй байна.

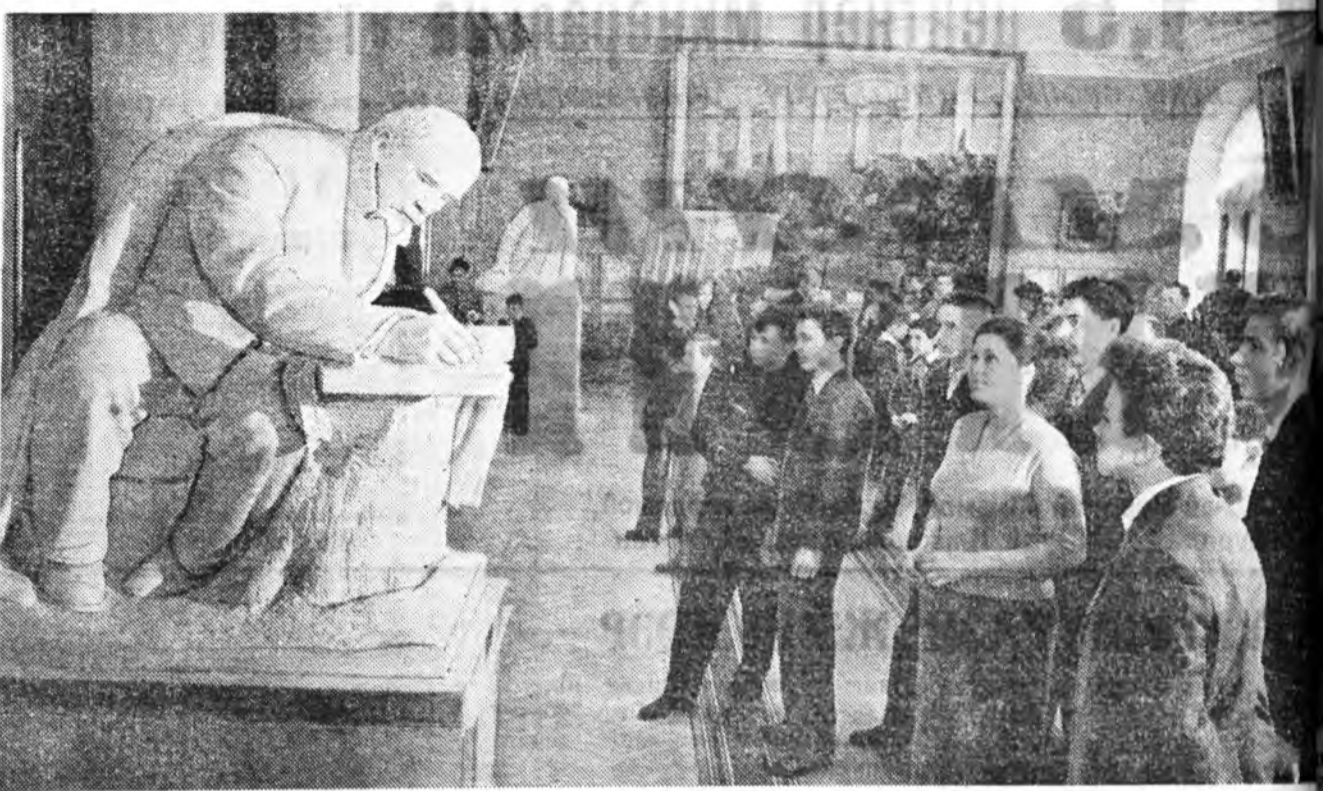
Юуб гэхэдэ, захиргаанай комиссинуудай хүдэлмэрини хинан шалгаж, ударидаха тушаа өөдтэй юомэ хэнэгүй, тэднэрэй алдууе саг соомэ заһанайгүй.

Харюусалгада хабаадуула тушаа шиндхээринүүдые баталан абаха асуудалда Улан-Удын горсоветэй гүйсэдкомжой харюусалгагайгаар хандадаг байгаа һаань, захиргаанай органууд ажалшадые гэм зэмэ хэгшэ хэгшын түлөө харюусалгада хабаадуула талаар үсөөл алдуу гаргах. энэ хэрэгтэ зохихо гурим тогтоохо байгаа.

Манай орон дотор коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулжа байһан мүнөө үедэ ажалшадые хүмүүжүүлжэ асуудал туйлай ехэ удхашанартай байна.

Нийтийн организацинуудай үүсэхэ үедэ бүри дэмжээ, улам бадаруулаха, ажалшадые коммунистическё ёноор хүмүүжүүлжэ тушаа тэдэнэй хайн хайхан ажал-ябуулгада тухалха, нийтийн гурим сахиха, совет хүнүүдэй эрхы хамгаалха үүргэе бэлүүлгэдэн олонитэ зонине үргөөр хабаадуула шухала.

В. И. ЛЕНИНЭЙ ТҮРЭНЭЭР 90 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

МОСКВА. В. И. Ленинэй түрэнээр 90 жэлэй ойн ойртожо байһантай дашарамдуулан, В. И. Ленинэй Музейда музейде москвгайхид, нислэз хотын айлшад улам олоороо эржэ хардаг болонхой. Мүнөө энэ музей хэдэн шэнэ залууд бин болгодожо байна. Тэндэ табигданан материалнууд Ленин багшын захлае партиин, ардмэний хайхан гээд бэлүүлжэ байһан тухай хөөржэ үгэхэ юм.

ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ РАЙОНДО АЖАҢУУДАГБИ!

Москва хотын Ленинскэ райондо ажаһуудаг болоһондо омогорхоноб. Зүгөөр нам шэнги имэ хүнүүд угаа олон ааб даа. Нислэз хотын ондоо районуудһаа 180 мянга үлүүтэй ажалшад нүүдэй хоёр жэлэй турша соо эндэ эржэ, шэнэ байрануудта оронон байха. Яахдаа имэ олон хүн Ленинскэ райондо эрхэ ушартай болоо гээд асуужа магадгүйт.

Урагшаа, коммунизм тээшэ хурдан түргэн дабшажа ябаһан манай дабшальте гэршэлэн харуулха хэдэн тоо дурдаха дуран хүрэнэ.

Хушан гэрнүүдтэй, годн бэди тротуартай Большая Калужская гэжэ ута үйлсэ Ленинскэ райондо һайшаг болотор бии байһан юм. Коммунистическэ партиин оролдоогор энэ үйлсын һуурида 8 километр утатай Ленинскэ проспект—Москвгай агаарай хаалга хэдэхэн жэлэй турша соо урган бодо. Эндэхн түгэс түхээрлэгтэй шэнэ гэрнүүдтэ 100 мянга шахуу москвгайхид эөөжэ оронхой. Ленинскэ проспектые юундэ нислэхотын агаарай хаалга гэжэ нэрлэнэб гэбэл, Внуковска аэродромдо буухаар нилээдшэ Ленинскэ проспектээр дамжажа, Москвгай центр ердэг юм.

Проспектһээ баруулжа, зүүлжэ Черемушкин ба Баруун-Урда талын олон квартал бодонхой. Эдэ бүгдөөрэн манай Ленинскэ район болоно. Нүүдэй хоёрхон жэлэй турша соо эндэ 1 миллион 14 мянган дүрбэлжэн метр байрын гэрнүүд

баригдаа. Бидэ совет хүнүүдһээ гадна, мүн хилын сааныхы оронуудһаа ерэнэц манай айлшад энээнине харахадая, гайхыхын ехээр тухалдаг, баярладаг.

Нэгэ жэшээ абаад үзее. Жэлэй урда тээ манай бүлын (хэдэн зуугаад ондоо бүлнхид шэнгээр) оронон гэр советскэ гайхамшаг биохимик И. И. Вернадскиин нэрэмжэтэ проспектдехи гэгэн захын гэр байһан юм. Тэрэннээ сааша хорион талмай болдог байгаа. Харин мүнөө манайхнаа сааша олон дабхар ехэ ехэ гэрнүүдтэй хэдэн үйлсэ болошоо. Манай гэрышые абаад үзүүл даа. Эндэхн 385 байрала 3 мянга шахуу ажалшад орожо түбинхэнхэй. Доодо дабхартын хүүгэдэй поликлиникэ, эдэ хоолой элдэб зүйл наймаалдаг магазин, һү хубаадаг газар, гэр гэртэ эдэе табигдаг кухни, ехэ столово, плати оёдог ателье бии. Гэхэтэй хамта хэдэн арбаад, зуугаад имэ гэр талалгаряагүй бодожол байдаг. Гансахан Ленинскэ район соо ойрын жэлнүүдтэ 3 миллион шахуу дүрбэлжэн метр байрын гэр баригдахаар хараалагдана.

Эйнэм гэжэ хобдог баянай кондитерска тулюурхан фабрикые революциин урда тээ «Янлуун каторга» гэжэ нэрлэдэг байгаа. Тээд тэрэ мүнөө орон соохи эгээл түрүү, оһонһон нарин автоматтай «Красный Октябрь» фабрика болонхой.

Бүхы орон соо, мүн хилын сааныхы мэдээжэ болоһон «Красный Пролетарий», «Станкоконструкция», С. Орджоникидзын нэрэм-

жэтэ, «Карбюраторна» гэжэ олон завод манай райондо 16 мянган үйлдэбришэд мунистическё ажалай бригадэ коллективүүдэй нэрэ зэргэдэ тэхын түлөө тэмсээн. Зүүран хүн В. Гагановагай жэзгэр гээгдэнги участогуудта ордэ тэдэнин түрүү зэргэдэ гартула шармайн оролдожо байһан Ленинскэ районхойдо үйлдэрингөө түсэб дүүргэгүй ушэжэ байгаагүй юм. Тимэжэ манай районы ажалшадай колхоз бүгэдэ арайда һайдэрнүүдэй Улаан талмай дээрэ холдооруулжэ гарадаг. Ленинскэ район ажалшад В. И. Ленинэй түрэн жэлэй ойн үдэр хүртээр 4 һара түсэб дүүргэхэ, долоон жэлэй хоёрдохн жэлэй түсэбые—деки 22 хүртээр дүүргэхэ гэнхэй. Хүдээдөө хүрээлжэ байхабади.

Совет эрдэм ухаанай СССР-эй Наукануудай академиин рэнэй научно-шэнжэлэлгын институт манай район соо бии. М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ гүй байһан соо, мүн эндэхн но, нефтийн, машина бүтэ гэхэ мэтэ) институтуудта ордэ нотаг бүхэһнөө эрэлэн 60 шахуу студентнэр һурадаг.

Советскэ профессууудай шлохо ВЦСПС, Третьяковскэ музей, Литературна музей гэжэ мүн лэ манай район соо байһан. Городой Пионернүүдэй ордон баригдажа байһанхой. Совет ордной, Пантеноной барилгада эхилхэн, МГУ-гэй шэнэ шангай саана Москвгай центна парк баригдажа, 250 гектар май эзлэхэ, дэлхэй дээрэхи түшэн хүдэлмэриншэн, таряашан рэнине байгуулан хүнэй—В. И. Ленинэй асарн ехэ статуй МГУ урда табигдаха.

Өөрингөө районы нимэ дань омогорхонгүй яажа гэгшэ. Хүндэтэ бурят нүхэд! Амарага үедэ Москва айлшаар манай Ленинскэ районхойдо ямар далтай, ямардаар ажаллада харыт.

В. Брайковскэ

ЭБ НАЙРАМДАЛ ТУХАЙ

(Бурят арадай оһонһон үгэжэ)

1. Эб нэгтэн эбдэрхгүй, Үнэн ябадалан үхэхгүй.
2. Эбтэ-бүхэлдэ, Хэрүүл—задалха.
3. Эбгүй барһаа, Эбтэй шаазгай хүсэтэй.
4. Эбгүй болбол—хабагүй, Эмхигүй болбол—шадалаг.
5. Эбдэхэдэ—амар, Эблүүлхэдэ—бэрхэ.
6. Эбэс туһа гарадаг, Эбдэрэлһээ шуһа гарадаг.
7. Эблэбэл—бүтээжэ шадаха, Хоблобол—эбдэжэ шадаха.
8. Эбтэй байбал золтой
9. Эбтэй байхата нанаан дүүр, Элүүр ябахата бэс хүнтэй.
10. Эбтэй зон—Эльгинэе халуун, Хобтой зон —Хушуунһаа хүйтэн.
11. Эбтэй шаазгай хв барим, Эрэн дэһэн шулуу отол.
12. Эбтэй хоёр, Эрсын арһанда багтах.
13. Эбэ нэгдэлэн хараасгай, Элээе бариха шадалтай. Ухаагаа нэгдэлэн хүнүүд Уула эбдэхэ шадалтай.
14. Эльбээргэ һайтай булган, Элэмэ, Д. Мадаасон

Эб нэгтэй хүнүүд илагдани суглуулбарһаа аб...

БҮРГУУЛЫҢАА-БААЛИШАНААР

Кударын совхозой Алтайн отделеңдэ дунда нургуули дүүргээд ерэнэн хубууд, басагад жэл үнэрэхэ бүри олошорно. Жэшэнь, тус отделеңин комсомол-залуушуулай фермэдэ хаалишанаар комсомолой гэшүүн Надя Цынгунова ажаллана.

Залуу хаалишан богонихон болзор соо хаалишанай мэргэжые шудалжа, мүнөө үтэн

нүхэд соогоо түрүү хаалишадый нэгэн болонхой. Нёдондо жэлдэ һаамхай үнээн бүринөө 1880 литр һу һааһан байна. Залуу хаалишан Надежда Цынгунова 1960 ондо үнээн бүринөө 2500 литр һу һааха гэжэ дээшлүүлгэдэһэн уялга абанхай.

Тингээд түрүүшын һараңуудһаа эхилэн, абahan уялгаяа эрхимээр дүүргэнэ. Январь һарада үнээн бүринөө

150 литр һу һаагаад, февраль соо 200 литр шахуу һааба.

Һайнаар ажаллаһаа гадна, комсомол басаган нотагайҺаа уран һайханай бүлгэмдэ, соёл культурын бусад ажалда эдэбхитэйгээр хабаададаг юм.

Һаалишанаар ажаллаха зуураа, Надежда Цынгунова хүдэлмэринөө таһарангүй, дээдэ нургуули дүүргэхэ хүсэлэнтэй.

Г. Цыдыпов.

